

2013
Disleksi Öğrenme Güçlüğü
Derneği

T.C.
Aile ve
Sosyal Politikalar
Bakanlığı

**DİSLEKSİ ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜNDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR VE
GELECEK HEDEFLERİNİN BELİRLENMESİ
ÇALIŞTAY RAPORU**

KASIM 2015 - ANTALYA

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri
Genel Müdürlüğü

2013
Disleksi Öğrenme Güçlüğü
Derneği

**DİSLEKSİ ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜNDE
GÜNCEL YAKLAŞIMLAR VE
GELECEK HEDEFLERİNİN BELİRLENMESİ**

ÇALIŞTAY RAPORU

**26-27 KASIM
ANTALYA**

DİSLEKSİ ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜNDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR VE GELECEK HEDEFLERİNİN BELİRLENMESİ ÇALIŞTAYI

26-27 Kasım 2015

Antalya

PROGRAM

26 Aralık 2015 Perşembe

09: 00 - 09: 30	Kayıt
09: 30 - 10: 30	Açılış, Saygı Duruşu, İstiklal Marşı Açılış Konuşmaları Disleksi Öğrenim Güçlüğü Derneği - Atıf TOKAR Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı - Hulusi Armağan YILDIRIM
10: 30 - 11: 00	Disleksi Öğrenim Güçlüğü Nedir? Prof. Dr. Tevhide KARGIN, Ankara Üniversitesi
11: 00 - 11: 30	Kahve arası ve Fotoğraf Çekimi
11: 30 - 11: 50	Öğrenme Problemleri: Önlenmesi ve Düzeltilmesi Prof. Dr. E. Rüya Özmen, Gazi Üniversitesi
11: 50 - 12: 00	Çalıştay Formatının Tanıtılması
12: 00 - 13: 30	Öğle Yemeği
13: 30 - 15: 00	Komisyon Çalışmaları
15: 00 - 15: 30	Kahve Arası
15: 30 - 17: 30	Komisyon Çalışmaları

27 Kasım 2015 Cuma

- 09: 00 - 10: 30** Komisyon alışmaları
- 10: 30 - 10: 45** Kahve Arası
- 10: 45 - 12: 00** Komisyon Raporlarının Hazırlanması
- 12: 00 - 13: 30** Ögle yemeği
- 13: 30 - 15: 00** Komisyon Raporlarının Sunumu
- 15: 00 - 15: 15** Kahve Arası
- 15: 15 - 17: 00** Komisyon Raporlarının Sunumu
- 17: 00 - 17:30** Katılım Belgelerinin Dağıtımı ve Kapanış

İÇERİK VE PROGRAM AKIŞI

Çalıştayın Amacı

Disleksi, dinleme, konuşma, okuma, yazma, akıl yürütme ile matematik yeteneklerinin kazanılmasında ve kullanılmasında önemli güçlüklerle kendini gösteren, çocukların akademik ve sosyal hayatlarında büyük sıkıntı ve özgüven eksikliğine neden olan ve öğrenme güçlükleri kapsamında değerlendirilen bir problemdir.

Disleksi öğrenme güçlüğü problemi olan bireyler ve ailelerinin yaşadıkları sorunlarla baş edebilmeleri ve yaşam kalitelerinin yükseltilmesi noktasında; alan uzmanı akademisyenler, ilgili resmi kurum ve kuruluşlar ile ailelerin katılımıyla ortak bir platformda sorunların tartışılması, çözüm önerilerinin üretilmesi ve geleceğe yönelik yol haritasının belirlenmesi amacıyla “Disleksi Öğrenme Güçlüğünde Güncel Yaklaşımlar ve Gelecek Hedeflerinin Belirlenmesi Çalıştayı” düzenlenmiştir.

Çalıştay İçeriği ve Komisyonlar

Çalıştay açılış konuşmaları ile başlayıp disleksi öğrenme güçlüğü konusunda bilgilendirici sunumlar ile devam edecektir. Çalıştay, 5 konu başlığı altında gerçekleştirilecek olup her bir konu başlığı bir komisyonu temsil etmektedir. Komisyonlardaki sunumlar konularına uygun olarak alan uzmanı akademisyenler, resmi kurum ve kuruluş temsilcileri ile STK temsilcileri tarafından yapılacaktır. Komisyonların konu başlıkları, çalışma süreçleri ve izlenecek yol aşağıdaki gibidir.

1. Komisyon: TANILAMA

Erken Tanılama, Tanılamada Kullanılan Değerlendirme Yöntemleri ve Ölçekler, Tanılamada Mevzuat, Yaşanılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

SEÇİM: Başkan, Başkan Yardımcısı, Raportör

Komisyon çalışmaya başlamadan önce başkan, başkan yardımcısı ve raportör seçecektir.

SUNUMLAR:

“Erken tanılama için alınacak önlemler, test bataryalarının erken tanılama için yaygınlaşmasına yönelik atılacak adımlar.” (10 dk.) **Prof. Dr. Başak ALPAS**

“Mevzuat Değişiklikleri Önerileri” (10 dk.) **Yahya ÜNALDI**

TARTIŞMA:

Tartışmalar komisyonun konusuna uygun olarak alan uzmanı akademisyenler, ilgili resmi kurum-kuruluş ve STK temsilcileri ile aileler tarafından gerçekleştirilecektir.

RAPORLAŞTIRMA:

Komisyonunda tartışılan konular Bakanlığımız tarafından verilen formatta başkan, başkan yardımcısı ve raportör aracılığıyla raporlaştırılacaktır.

2. Komisyon: EĞİTİM

Yaygın Eğitim, Örgün Eğitim, Özel Eğitim, Kaynaştırma, Okulöncesi Eğitimi, Yükseköğrenim, Eğitim İhtiyaçları, Eğitim Programları ve Materyalleri, Eğitim Modelleri, Eğitim Merkezleri, Yabancı Dil Eğitimi, Eğitim Mevzuatı, Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

SEÇİM: Başkan, Başkan Yardımcısı, Raportör

Komisyon çalışmaya başlamadan önce başkan, başkan yardımcısı ve raportör seçecektir.

SUNUMLAR:

“Öğrenme Problemleri: Önlenmesi ve Düzeltilmesi” **Prof. Dr. E. Rüya ÖZMEN**

“Disleksi’de Tanılama, Kaynaştırma/BEP, Uygulama Sorunları Ve Çözüm Önerileri”
Prof. Dr. Oya ÖZKARDEŞ

“Aile ve Öğretmenlere Disleksili Çocukların Fonetik Algılarına Uygun Okul Döneminde Faydalanacakları Çalışma Biçimi ve Öneriler” **Prof. Dr. Ahmet KONROT**

TARTIŞMA:

Tartışmalar komisyonun konusuna uygun olarak alan uzmanı akademisyenler, ilgili resmi kurum-kuruluş ve STK temsilcileri ile aileler tarafından gerçekleştirilecektir.

RAPORLAŞTIRMA:

Komisyonunda tartışılan konular Bakanlığımız tarafından verilen formatta başkan, başkan yardımcısı ve raportör aracılığıyla raporlaştırılacaktır.

3. Komisyon: BİLGİLENDİRME ve FARKINDALIK

Toplumsal Farkındalık, Okullarda Bilgilendirme, Medya (Yazılı Ve Görsel Medya, Sosyal Medya Araçları)'nın Kullanımı, Yazılı ve Görsel Bilgilendirme ve Farkındalık Çalışmaları, Resmi Kurum ve Kuruluşlarda Bilgilendirme ve Farkındalık, Kısa-Orta-Uzun Vade Hedefleri, Mevzuat, Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

SEÇİM: Başkan, Başkan Yardımcısı, Raportör

Komisyon çalışmaya başlamadan önce başkan, başkan yardımcısı ve raportör seçecektir.

SUNUMLAR:

Milli Eğitim Bakanlığı'nın Eğitim Ve Öğretim Süreçlerinde İstihdam Ettiği İnsan Kaynaklarında Disleksi Konusunda Bilgi, Bilinç Ve Farkındalık Konusunda Mevcut Durum Nedir? Kısa, Orta Ve Uzun Vadede Disleksi Konusunda Söz Konusu Hedef Kitlede Bilinç Durumu Değişikliği Ve Farkındalık Oluşturmak İçin Kullanılabilecek Etkin İletişim Stratejileri Neler Olabilir? **(10 dk.)**

TARTIŞMA:

Tartışmalar komisyonun konusuna uygun olarak alan uzmanı akademisyenler, ilgili resmi kurum-kuruluş ve STK temsilcileri ile aileler tarafından gerçekleştirilecektir.

RAPORLAŞTIRMA:

Komisyonunda tartışılan konular Bakanlığımız tarafından verilen formatta başkan, başkan yardımcısı ve raportör aracılığıyla raporlaştırılacaktır.

4. Komisyon: AİLE DESTEK HİZMETLERİ

Aile Eğitimi, Rehberlik Hizmetleri, Kardeşlere Yönelik Destekler, Anne – Babalara Yönelik Destekler, Ailelerin Güçlendirilmesi, Yasal Haklar, Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

SEÇİM: Başkan, Başkan Yardımcısı, Raportör

Komisyon çalışmaya başlamadan önce başkan, başkan yardımcısı ve raportör seçecektir.

SUNUMLAR:

“Disleksik Bireylerin ve Ebeveynlerin Yasal haklarının Güncellenmesi, Güçlendirilmesi” **Av. Burcu AKAR MURATOĞLU**

“Ergoterapinin disleksiye ve ailelere katkıları ” **Prof. Dr. Hülya KAYIHAN**

“Ailelere Yönelik Rehberlik Hizmetleri” **Dr. İclal ŞAN**

TARTIŞMA:

Tartışmalar komisyonun konusuna uygun olarak alan uzmanı akademisyenler, ilgili resmi kurum-kuruluş ve STK temsilcileri ile aileler tarafından gerçekleştirilecektir.

RAPORLAŞTIRMA:

Komisyonunda tartışılan konular Bakanlığımız tarafından verilen formatta başkan, başkan yardımcısı ve raportör aracılığıyla raporlaştırılacaktır.

5. Komisyon: UZMAN PERSONEL YETİŞTİRİLMESİ

Alanda Çalışan Meslek Grupları, Mezuniyet Sonrası Eğitimler ve Belgelendirme, YÖK Uygulamaları, İstihdam Alanları, Özlük Hakları, Mevzuat ve Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

SEÇİM: Başkan, Başkan Yardımcısı, Raportör

Komisyon çalışmaya başlamadan önce başkan, başkan yardımcısı ve raportör seçecektir.

SUNUMLAR:

“Özel Eğitim bölümlerinde Öğrenme bozukluğunun Zihinsel Engelliler bölümünden ayrıştırılması, ÖÖG bölümlerinin kurulmasının alanda hizmet veren birimlere kısa-orta-uzun vadede katkıları” **Dr. Arzu DOĞANAY BİLGİ**

“Tezli - tezsiz yüksek lisans programlarının yaygınlaştırılmamasının nedenleri, özendirilmesi ve öneriler. Sertifikasyon programlarının ve özel eğitim uzmanı kalifikasyonunun artırılmasına yönelik stratejiler” **Prof. Dr. Hakan SARI**

TARTIŞMA:

Tartışmalar komisyonun konusuna uygun olarak alan uzmanı akademisyenler, ilgili resmi kurum-kuruluş ve STK temsilcileri ile aileler tarafından gerçekleştirilecektir.

RAPORLAŞTIRMA:

Komisyonunda tartışılan konular Bakanlığımız tarafından verilen formatta başkan, başkan yardımcısı ve raportör aracılığıyla raporlaştırılacaktır.

1. KOMİSYON

TANILAMA

Erken Tanılama, Tanılamada Kullanılan Değerlendirme Yöntemleri ve Ölçekler, Tanılamada Mevzuat, Yaşanılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

SUNUMLAR:

“Nörobilim Açısından Disleksi: Tanı ve Erken Tanıda Sinirbilimsel Yaklaşımlar”
Prof. Dr. Şükrü TORUN

“Erken tanılama için alınacak önlemler, test bataryalarının erken tanılama için yaygınlaşmasına yönelik atılacak adımlar.” **Prof. Dr. Başak ALPAS**

“Mevzuat Değişiklikleri Önerileri “ **Yahya ÜNALDI**

KOMİSYON TEMSİLCİLERİ

BAŞKAN: Başak ALPAS

BAŞKAN YARDIMCISI: Gülin EVİNÇ

BAŞKAN YARDIMCISI: Şükrü TORUN

RAPORTÖR: Meryem OĞUZHAN

KOMİSYON ÜYELERİ:

1. İlhak MÜFTÜ
2. SABAHATTİN YILDIZ
3. Başak ALPAS
4. Gökçen AKYÜREK
5. Meryem OĞUZHAN
6. Şule DEMİR KÖKÇEN
7. E. Rüya ÖZMEN
8. Ayşegül Ş. ÖZ
9. Çağdaş AYDIN
10. Gazi N. ÖZCAN
11. Yahya ÜNALDI
12. Mehmet Ali VURAL
13. Merve YILDIZ
14. Şükrü TORUN
15. Ş. Gülin EVİNÇ

16. Hasan SAİD TORTOP
17. Alev ÜSTÜNDAĞ
18. Aysun KARADAĞ
19. Bilge HELETELİ
20. Sevgi KOÇYİĞİT
21. Fatih TURAN
22. Deniz KALEM
23. Atıf TOKAR
24. Deniz KIRATLI

TARTIŞILAN KONULAR VE ÖNERİLER:

1. Tanılama ve Tanı Araçları Geliştirme:

- Okul öncesi dönemde 0-6 yaş tarama tanılama çalışmalarının transdisipliner yöntemle belirlenmesi. Bununla ilgili ekip elemanlarının nörobilimciler, ergoterapistler, dil konuşma terapistleri, psikologlar, psikiyatristler, çocuk gelişimcileri, özel eğitimciler ve ilgili meslek elemanlarından oluşan bir heyet olmalıdır.
- Okul çağında öğretmenler tarafından belirlenen gelişimsel disleksi belirtileri olan çocukların probleminin okulda sınıf düzeyinde analiz edilerek öğretimsel düzenlemeyle ilk müdahalesinin yapılması.
- Müdahalenin işe yaramadığı durumda tanılama için okul tarafından transdisipliner heyete yönlendirilmesi.
- Heyet değerlendirmesi sonucunda verilen karara göre müdahale yapılması ya da sağlık kuruluşuna yönlendirilmesi.
- Erken tanılama ile ilgili araçların geliştirilme sürecinin hızlandırılması ve alanda uygulama yapacak elemanların yetiştirilmesinin yaygınlaştırılması önerilmektedir.

2. Raporların Düzenlenmesi:

- Tıbbi tanılamayla ilgili her tür işlem sağlık kurum ve kuruluşlarında, eğitsel planlamayla ilgili işlemler RAM'da yapılmalıdır.
- Rapor için başvuran ve rapor alan ailelerin sosyal servis ve hasta hakları birimine yönlendirilmeli ve süreç hakkında bilgilendirilmeleri yapılmalıdır.

3. Müdahalenin gecikmemesi için hastane randevularının alınmasının hızlandırılmalıdır.

4. Özgül Öğrenme Güçlüğü (Disleksi) raporlarının süresinin 2 yıl süreyle sabitlenmesi ve rapor ücretlerinin alınmamasıdır.

5. Üniversiteye giriş ve meslek edinme ile ilgili haklardan yararlanabilmeleri için disleksisi olan yetişkin bireylerin tanınmasına ilişkin çalışmalar yapılmalıdır.

2. KOMİSYON

EĞİTİM

Yaygın Eğitim, Örgün Eğitim, Özel Eğitim, Kaynaştırma, Okulöncesi Eğitimi, Yükseköğrenim, Eğitim İhtiyaçları, Eğitim Programları ve Materyalleri, Eğitim Modelleri, Eğitim Merkezleri, Yabancı Dil Eğitimi, Eğitim Mevzuatı, Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

KOMİSYON TEMSİLCİLERİ

BAŞKANLAR: Prof. Dr. TEVHİDE KARGUN

Prof. Dr. OYA ÖZKARDEŞ

BAŞKAN YARDIMCISI: Disleksi Öğrenim Güçlüğü Derneği BŞK. YRD. MERAL ŞAHİN

ROPÖRTÖRLER: Uzm. Klinik Psk. İrem ALTAN

Hüseyin ÖZCAN

Gülçin BABAĞLU

KOMİSYON TEMSİLCİLERİ

1. Prof. Oya ÖZKARDEŞ
2. Seçil SAYGILI
3. Nur AKÇİN
4. Serpil BALCACAK
5. Hatice DOĞANAY
6. Üzeyir UĞURLU
7. Ayşe BULUR
8. Sena ŞALLI
9. Nafiz Onur TURAN
10. Prof. Ahmet KONRAT
11. Mehmap KOT
12. Nesime Kübra KESKİN

- 13.Burcu AKTAŞ
- 14.Dudu ÇİÇEKLİ
- 15.Emine ÖZCAN
- 16.Celil SOYLAN
- 17.Davut HAZIR
- 18.Yahya ÇIKILI
- 19.Ahmet KURNAZ
- 20.Hüseyin ÖZCAN
- 21.Tuğçe Merve GÜRLEVİK
- 22.Zeynep ÖRGELER
- 23.Fatma BAZİKİ
- 24.Hakan GÜRSAKAL
- 25.Bulut MERAY
- 26.Dr. Ahmet KILIÇ
- 27.Müge KILIÇ
- 28.Aylin MENEKŞE
- 29.Ekrem ÇALGIN
- 30.Zeliga DOĞANAKÇA
- 31.Prof. Gonca BUMİN
- 32.İlknur DOĞAN
- 33.Meral ŞAHİN
- 34.Prof. Tevhide KARGIN
- 35.Burhan GÜLDANOĞLU
- 36.Belma ATAK
- 37.Gülçin BABAOĞLU
- 38.Cemre KOPKOP
- 39.Huriye DALGÜN
- 40.Ali Rafet GÖÇER
- 41.Simge ÇUBUKÇUOĞLU
- 42.Meral ARSLAN
- 43.Dilek Ülger AVCI
- 44.Eda ÇAKAN
- 45.İrem ALTAN

SUNUMLAR

“Öğrenme Güçlüğünde Güncel Yaklaşımlar ve Gelecek için Eğitim Hedefleri”**Yar. Doç. Dr. Birkan Güldenoğlu**

“Disleksi’de Tanılama, Kaynaştırma/BEP, Uygulama Sorunları Ve Çözüm Önerileri” **Prof. Dr. Oya ÖZKARDEŞ**

“Aile ve Öğretmenlere Disleksili Çocukların Fonetik Algılarına Uygun Okul Döneminde Faydalanacakları Çalışma Biçimi ve Öneriler” **Prof. Dr. Ahmet KONROT**

Bu komisyon öncelikle tanımlar konusuna bir açıklık getirilmesi gerektiği yönünde bir karar almıştır. Bu çalışmada Disleksinin, ÖÖG genel çatısı altında yer aldığı vurgulanmıştır. Eğitim komisyonunda yapılan önerilerin ÖÖG sorunu yaşayan (okuma, yazma ve matematik) bireyleri kapsadığının özellikle altının çizilmesi uygun görülmüştür.

Öğretmen Eğitimi

- Genel eğitim ve öğretmen yetiştirme politikalarında sürekliliğin olması ve kaliteyi arttıracak önlemlerin alınmalıdır.
- Gerek okul öncesi, sınıf, branş öğretmenleri ve rehber öğretmenlik bölümü öğrencileri ve alanda çalışan öğretmenler farklı gelişen çocuklar ve özellikle Özgül Öğrenme Güçlüğü (Disleksi, disgrafi ve diskalkuli) konusunda bilgilendirilmelidir. Bu eğitimler küçük gruplarda, interaktif eğitim şeklinde, bol örnekli, videolu öğretim yoluyla olmalıdır. Eğitim sonrası değerlendirmeler ve öğrendiklerini uygulamaya aktarıp aktarmadıklarına yönelik izleme çalışmaları olmalıdır.
- e-bilgilendirme yoluyla öğrendikleri bilgileri tazelemeye yönelik kısa ve öz bilgilendirmeler yapılmalıdır.
- Öğretmenlerin belirli aralıklarla akreditasyonu (değerlendirme) yapılmalıdır.
- BEP hazırlama konusunda öğretmenlerin bilgi ve beceriye sahip olmalarına yönelik iyileştirmeler yapılmalıdır.
- İyi öğretim yöntemlerinin/etkili öğretmen örneklerinin belli aralıklarla öğretmen kongrelerinde, örnek etkinlikler/ etkili sınıf içi uygulama örnekleri kitapçıklarında ya da “**öğretimde etkili yöntemler**”gibi bir blogta paylaşılması, ödüllendirilmelidir.

- Sınıflarında aldıkları eğitimleri uygulayan öğretmenlere ek ders ücreti, kadro atlama vb ödüllendirilmeler yapılmalıdır.
- Müfettiş ve idarecilere farklı gelişen çocukların özellikleri, yapılması gereken eğitimsel düzenlemeler hakkında eğitim verilmeli ve belirli aralıklarla bu bilginin güncellenmelidir.
- Farklı okuma, yazma, matematik ve yabancı dil öğretim yöntemleri konusunda ilgili personele eğitim verilmeli ve bu alandaki araştırmaların desteklenmelidir.
- Öğretmenlerin ÖÖG' ye eşlik eden farklılıkları (DEHB, Üstünlük, Dil ve Konuşma Bozuklukları, motor koordinasyon güçlükleri, depresyon vb) fark etmeleri ve gerekli önlemleri almaları konusunda okul rehberliği ile eşgüdüm içinde çalışmaları sağlanmalıdır.
- Öğretmenlere, ÖÖG açısından riskli gruplara sınıf ve okul içi ön müdahale uygulamalarını yapabilmeleri için bilgi verilmeli, destek olunmalı, teşvik edilmelidir.
- Sınıf ortamlarında hareketi göz önüne alan sınıf içi uygulamaların yapılması konusunda eğitmeli ve teşvik edilmelidir.
- Öğretmen eğitimlerinde **sözleşmeli/ ücretli öğretmen gerçeğini** unutmadan bu öğretmenleri de kapsayacak eğitimler yapılmalıdır.

Tanılamada Görev Alanların Eğitimi

Hem yönlendirme hem de Tanılama aşamasında görev alan okul rehberleri, RAM çalışanları için verilmesine gerek duyulan eğitimler;

- Tanılama aşamasında görev alanların ÖÖG ile ilgili bilgilendirilmesi, tanılamada kullanılacak ölçeklerin uygulanması ve yorumlanması hakkında bilgileri güncellenmelidir.
- Özellikle ÖÖG'li çocukların değerlendirilmesinde çocuğun portfolyosuna bakıp okuma, yazma vb alanlarında ayrıntılı hata analizi yapabilmeleri konusunda eğitim almaları sağlanmalıdır.
- Bölge/Sınıf düzeyinde okuma, yazma düzeyleri belirlenmelidir.
- ÖÖG olan çocuğa gereksinim duyduğu eğitimi vermek ekip çalışmasını gerektirdiğinden sınıf öğretmeni, eğer rehabilitasyon merkezine devam ediyorsa oradaki çalışanlar, çocuk psikiyatrisi, çocuk nöroloğu ve aile arasında koordinasyonu sağlamak üzere okul psikolojik danışmanının koordinasyonu üstlenmesi sağlanmalıdır.

- ÖÖG' ye eşlik eden farklılıkları (DEHB, Üstünlük, Dil ve Konuşma Bozuklukları, motor koordinasyon güçlükleri, depresyon vb) fark etme ve gerekli önlemleri alma konusunda eğitilmelidir.
- ÖÖG açısından riskli öğrencilere sınıf ve okul içi başvuru öncesi müdahale konusundaki bilgileri güncellenerek öğretmenler doğru yönlendirme yapabilmeleri konusunda yetkin hale getirilmelidir.
- Birinci kademedен sonra üniversite eğitimini de kapsayacak şekilde ÖÖG'li bireylerin haklarını gözetecek kararların alınması ve düzenlemelerin yapılması konusunda Okul rehberlerinin ve RAM merkezi çalışanlarının, idarecilerin bilgilendirilmeleri

Ailelerin Eğitimi

- Ailelerin bilinçlendirilmesi için genelde ÖÖG hakkında bilgi verici broşürleri hazırlanmalıdır.
- Ailelere ÖÖG sorunu olan kendi çocuklarının özellikleri hakkında eğitsel tanılamayı yapan uzmanlarca ayrıntılı bilgi verilmelidir.
- Okulda ve rehabilitasyon merkezlerinde yapılan eğitimleri pekiştirmek ve desteklemek amacıyla evde yapılacak çalışmalar ve kullanılacak materyaller hakkında bilgilendirilme yapılmalıdır.
- Ailelere psikolojik danışmanlık hizmeti verilmelidir.
- Aile destek gruplarının oluşturulması ve ortak platformda paylaşılması için çalışmalar yapılmalıdır.

Çocukların Eğitimi

- ÖÖG hakkında çocukların kendilerine yönelik olarak kitap hazırlanmalıdır.
- Çalışma becerileri, not alma teknikleri gibi yürütücü işlev alanları konusunda beceri kazanmalarına destek olunmalı. Öğrenme stratejileri öğretilmelidir.
- Çocuklara / yürütücü işlev becerileri kazanmalıdır.
- Çocuğun gereksinimlerine bağlı olarak var olan eğitimde düzenlemelerin yapılmalıdır. (Örneğin el yazısı ile yazma konusunda ısrarcı olmamak, klavye kullanmasına izin vermek, sesli okuması konusunda zorlamamak, sınıf içinde fiziksel düzenlemelerin yapılması vb.)
- Ders kitabı ve materyallerin farklı gelişim özellikleri çocukların gereksinimine yanıt verecek şekilde düzenlenmelidir. (büyük punto, renkli yazı, satır arası boşluklar, metin içerikleri vb)

- Teknoloji kullanımı (kelime işlemcisi vb) kültüre özgü programlar geliştirilmelidir.
- TEOG da verilen hakların ÖSYM’de de verilmesi (okutman ve yazman desteği, ek süre ve çift kitapçık verilmesi vb önlemlerin alınmasına dikkat edilmelidir. Bu sınavlarda görev alacak personel de ÖÖG hakkında bilgilendirilmelidir.

Rehabilitasyon Merkezleri

- Rehabilitasyon merkezlerinin eğitim programları gözden geçirilip yenilenmelidir.
- Özellikle 3. Sınıf sonrasındaki ÖÖG sorunlarına özgü eğitim modüllerinin konulmalıdır.
- Nöropsikolojik sorun alanlarına yönelik (görsel, işitsel işleme, motor koordinasyon, ergo terapi vb modüller eklenmelidir.
- Rehabilitasyon Merkezlerinde görev alan öğretmenlerin eğitilmesi ve denetlenmesine yönelik önlemlerin alınmalıdır.

Toplumun Bilinçlendirilmesi

- Toplumda farkındalık çalışmalarının artırılması için kamu spotları kullanılmalıdır.
- Sağlık Bakanlığı’nın devreye girerek tıpkı obesite vb ile ilgili telefona gelen bilgilendirme mesajları gibi mesajların gönderilmelidir.
- Aile hekimleri, çocuk hekimleri, hemşireler bilgilendirilmelidir.
- Toplum sağlık merkezlerine konuyla ilgili broşür vb konulmalıdır.

Diğer Alanlar

- Tanılamada kullanılacak ölçeklerin hem çeşitlendirilmesi (standart başarı testi, fonolojik farkındalık testleri vb) hem de hali hazırda kullanılanların geçerlik ve güvenirlik ile ilgili revizyonları yapılmalıdır.
- ÖÖG olan çocuklar için yönetsel ve eğitsel raporların farklı olarak düzenlenmelidir.
- RAM, rehabilitasyon merkezi ve hastane birimlerinin koordineli ve eşgüdüm içinde hareket etmeleri konusunda bilinçlendirilmelidir.
- RAM’lara personel alımı artırılmalıdır.

3. KOMİSYON

BİLGİLENDİRME ve FARKINDALIK

KOMİSYON TEMSİLCİLERİ:

BAŞKAN :

BAŞKAN YARDIMCISI

RAPORTÖR

RAPORTÖR:

KOMİSYON ÜYELERİ:

1. Emine SAYAN,
2. Elmas BERBER,
3. Ferdi YILMAZ,
4. Zübeyir ŞENGÜL,
5. Gülfem ÇETİNKAYA,
6. Sinem KARS,
7. Handan ARSLANTAŞ,
8. Berna SÜMER

SUNU:

“Disleksi olgusuna ilişkin mevcut durum ve sayısal veriler” MEB **Uzman Yrd. Mükremin Güngör**

TARTIŞILAN KONULAR VE ÖNERİLER:

Disleksi durumu/olgusuna ilişkin kamu kurumları, eğitimciler, aileler, öğrenciler, ebeveynler ve toplumun diğer kesimlerinde farkındalık oluşturma, biliş inşa etme ve bilinçlendirmek için yapılması gerekli olan temel iletişim çalışmalarına ilişkin yaklaşım ve öneriler:

Disleksi olgusu etrafında adı geçen taraflar ve paydaşlar :

- Disleksi ile ilgili STK'lar
- RAM
- Aileler
- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı

- MEB
- Üniversiteler
- Sağlık Bakanlığı
- Kültür ve Turizm Bakanlığı
- Gençlik ve Spor Bakanlığı

ÖNERİLER

İletişim Stratejilerinin üç boyutta/mecrada yürütülmesinin yararlı olacağı önerilmiştir. Disleksi olgusuna ilişkin temel bir iletişim stratejisinin belirlenmesi gerektiği önerilmiştir. Söz konusu iletişim stratejisinin merkezinde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve/veya MEB'in koordinasyonunda bulunması gerektiği önerilmiştir.

HEDEF KİTLE:

- Ebeveynler,
- Kamu kurumları,
- Öğretmenler
- Öğrenciler olarak belirlenmiştir.

İLETİŞİM YÖNTEMLERİ

1. Yüzyüze İletişim
2. Geleneksel/Konvansiyonel Medya İletişimi
3. İnteraktif/Sosyal Medya İletişimi

1. Yüzyüze İletişim Stratejilerine İlişkin Öneriler:

- Yüzyüze iletişimin en etkin ve kalıcı iletişim modeli olduğu düşünülerek; eğitimciler eğitimine (network modeli) ilişkin projelerin RAM, MEB ve Dernekler ortaklığında hayata geçirilmelidir.
- İl ve ilçelerde formatörler aracılığıyla öncelikli olarak PDR ve sınıf öğretmenleri eğitilmelidir.
- 1. basamak sağlık hizmetleri (aile hekimleri ve ilgili sağlık personeli) ve Toplum Sağlığı Merkezleri'nde görevli psikolog ve sosyal çalışmacı gibi görevlileri disleksi konusunda bilinçlendirilmelidir.
- Sınıf Öğretmenleri, Okul Aile Birlikleri ile Öğrenci temsilciliklerinin de benzer biçimde eğitilmelidir.

2. Geleneksel/Konvansiyonel Medya Kullanımına İlişkin Öneriler

- İlgili tarafların koordinasyonu ile kamu spotlarının hazırlanması ve etkili olacak biçimde yayınlanmalıdır.
- İletişim ve Güzel Sanatlar Fakülteleri ile işbirliği yaparak disleksi olgusu ve disleksili bireylerin yaşamlarını konu dinen kısa filmlerin hazırlanmalıdır.
- Kısa film festivallerinin ve görsel medya üretimini teşvik eden diğer çalışmaların yapılması için iş birliklerinin oluşturulmalıdır.
- İzlenme oranları yüksek yapımlar, program, dizi ve benzeri görsel medya üretimlerinin editör ve yapımcılarıyla görüşülerek disleksi olgusunun yapımların doğal mecrası içinde işlenmesi sağlanmalıdır.
- Disleksi konusunu işleyen ulusal ve uluslararası yapımların taranması, elde edilen materyallerin çoklu gösterime imkan sağlayacak şekilde "telif hakkı" sorununu çözecek projeler (örneğin UNICEF ortaklığı şeklinde projeler aracılığıyla) ile özellikle okullarda ve amaca uygun farklı ortamlarda çoklu gösterimi sağlanmalıdır.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı ya da ilgili diğer kamu kurumlarıyla görüşülerek disleksi olgusunu işleyen yerli ve yabancı yapımcılara teşvik verilmesinin sağlanmalıdır.
- Televizyonlarda sağlık programı ya da kişisel gelişim türündeki programlarda disleksi olgusunun anlaşılmasını sağlayacak uzmanların program konuğu olması için (yayıncı ve yapımcılarla iletişime geçilmesi) girişimlerde bulunulmalıdır.

3. Sosyal İnteraktif Medya Kullanımına İlişkin Öneriler

- Disleksi olgusunun sosyal medya ortamında daha yaygın ve doğru bir biçimde yer alması için konuyla ilgili çalışan dernek, vakıf gibi STK'ların kurumsal olarak sosyal medya araçları kullanmalarının teşvik edilmelidir.
- Başta STK'lar olmak üzere tüm paydaşların konuya ilişkin web sayfaları oluşturulmalıdır. Bu sayfalarda bilgilendirme ve farkındalık oluşturmaya dair zengin içerik yer almasının teşvik edilmelidir.
- Bilinirliği yüksek ve sosyal medyayı etkin biçimde kullanan yazarlarla irtibata geçilerek disleksiden bahsetmeleri sağlanmalıdır.
- Belirlenecek disleksi günü ve haftası içerisinde etkin bir konu başlığı (hashtag) tespit edilerek sosyal medya üzerinde konunun gündeme getirilmelidir.

4. Diğer Öneriler

- Okullarda konuya ilişkin resim, kompozisyon gibi yarışmalar düzenlenerek dereceye girenlerin eserlerinin sergilenmesi ve ödül törenlerinin düzenlenmesi sağlanmalıdır.
- Okullar, aile sağlığı merkezleri, toplum sağlığı merkezleri gibi kurumlara basılı materyallerin dağıtımı sağlanmalıdır.
- Bilgilendirme ve farkındalık çalışmalarının odağında Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün bulunmasının gerekliliği önerilmektedir.
- Bilinçlendirme ve farkındalık çalışmalarına ilişkin temel başlıkların RAM'larla ilişkili olması gerekmektedir.
- TK'lar arasında da yeterli ilişki ve iletişimin bulunmadığı, Disleksiye ilişkin derneklerin/vakıfların bir Konfederasyon modeli ile bir araya getirilmelidir.
- Kamuoyunda disleksiye ilişkin farkındalığın ve asgari bilginin oluşması için "Disleksi" kavramının tanıtılması gereklidir.
- Mevcut öğretici ve eğitimcilerin disleksi hakkında yeterli bilgiye sahip olmaları sağlanmalıdır.
- Lisans düzeyinde veya öğretmenlik öncesi formasyon eğitimi aşamasında Disleksi konusunda adaylar bilgilendirilmelidir.
- Disleksi olgusuna özel uluslararası gün/hafta olduğu gibi ülkemizde de bu güne ilişkin bilinirliğin olması ve yaygın faaliyetlerin yapılabilmesi gerekmektedir.
- Kurumlar arası eşgüdüm ve iletişim etkin kılınmalıdır.

4.KOMİSYON

AİLE DESTEK HİZMETLERİ

KOMİSYON TEMSİLCİLERİ:

Başkan: Mehmet Arif KAYA

Başkan Yardımcısı: Suna VAROL CÖRÜT

Başkan Yardımcısı: Canan GÖÇER

Raportör: Feyza KARAAĞAÇ,

Raportör: Gamze DELİDUMAN

KOMİSYON ÜYELERİ:

1. Burcu AKAR MURATOĞLU,
2. Cihan TÜRKEY,
3. Sebile KAYA,
4. Ayşegül SÖZERİ,
5. Meltem KAPLAN,
6. Şükran AYTAÇ,
7. Hamide Merve DEMİR,
8. Bahadır BOZOĞLAN,
9. Fatma AÇIKGÖZ,
10. Hülya KAYIHAN,
11. Erkan EFİLTİ,
12. Sunay YILDIRIM DOĞRU,
13. Feyza KARAAĞAÇ,
14. Mehmet Arif KAYA,
15. Canan GÖÇER,
16. Suna VAROL CÖRÜT,
17. Dilek TOPALŞAHİN,
18. Faruk ÖZHAN,
19. Soner ÖZDEVECİ,
20. Bülent KOÇ,
21. Mustafa GÜLER,
22. Asuman BİLBAY,
23. Ferda YILDIRIM,
24. Bülent TOĞRAM,
25. F. Eylem ALGAN,
26. Umut İNCİ,

27. İclal ŞAN,
28. Gamze DELİDUMAN.

SUNUMLAR:

“Disleksik Bireylerin ve Ebeveynlerin Yasal Haklarının Güncellenmesi, Güçlendirilmesi” **Avukat Burcu AKAR MURATOĞLU**

“Ergoterapinin Disleksiye ve Ailelere Katkıları” **Prof. Dr. Hülya KAYIHAN**

“Ailelere Yönelik Rehberlik Hizmetleri” **Dr. İclal ŞAN**

TARTIŞILAN KONULAR VE ÖNERİLER

1. Disleksik bireyler ve aileleri için en önemli konunun erken tanılama olduğu, bu işlemin ilgili bireylerin gelişimleri esnasında en erken şekilde tanılanmasına imkân verecek bir sistemin gerekliliği ortaya konuldu.
2. Bu tanılama sistemi içinde çocuk gelişimi uzmanı, ergoterapist, dil ve konuşma bozukluğu uzmanı, odyoloji uzmanı, nöroloji uzmanlarına yer verilmelidir.
3. Devlet kurumlarında bu uzmanlıklara uygun kadro tanımları yapılmalıdır.
4. Tanısı olan sahip bireylerin Aile Sağlığı Merkezlerindeki aşı takip sistemine benzer bir sistem ile doğumdan itibaren gelişimsel motor becerilerinin takibi çocuk gelişimi uzmanlarınca yapılmalıdır.
5. Tanılama sürecindeki en önemli aşama olan raporlama kısmının bürokratik işlemler açısından hızlandırılmalı ve kolaylaştırılmalıdır.
6. Yeni tanı almış çocuğu olan ailelerin bu hususta tecrübeli aileler ile iletişime geçebilecekleri gönüllülük esaslı bir veri bankası ve iletişim kanalları oluşturulmalıdır.
7. Disleksi tanımı alan bir bireyin durumunun başta ailesi sonrasında yakın çevresi ve toplum tarafından kabulünün sağlanması, bu tanının utanılacak, gizlenecek bir durum olmadığı ile ilgili gerekli bilincin oluşturulmalıdır.
8. Başta rehberlik öğretmenleri, sınıf öğretmenleri olmak üzere eğitimcilerin ve eğitim kurumları ve okullardaki diğer personelin (hizmetli, çaycı, aşçı, şöför, güvenlik vb.) Disleksi hususunda bilgilendirilmelidir.
9. Bu sürecin sağlıklı yürümesi için ise RAM merkezlerindeki ilgili personeli yeterli kalifikasyona sahip olabilmeleri için başta Üniversitede bu konuda çalışan uzmanlardan eğitimlerin sağlanması veya şu an Disleksi Öğrenim Güçlüğü derneği tarafından hayata geçirilen Eğitici Eğitim Sertifikasyonu programına

katılımlarının teşviki uygun görülmektedir. Gerekli kalifikasyona sahip RAM personeli öncelikli olarak okullardaki rehberlik öğretmenlerine ve sınıf öğretmenlerine olmak üzere tüm eğitim camiasına bu bilgileri eksiksiz ve etkin bir şekilde aktarmalıdır.

10. RAM merkezlerinde yeterli eğitime sahip personel tarafından disleksik bireylerin ebeveynlerine gerekli ve yeterli bilgilendirme ve yönlendirme yapılmalıdır.

11. Disleksik bireylerin gerek özel eğitim gereksinimlerinin belirlenmesi gerek ise eğitimleri süresince desteklenmesinde aktif rol oynayacak özel eğitim uzmanı, sosyal hizmet uzmanı, ergoterapist, dil ve konuşma bozukluğu uzmanı, çocuk gelişimi uzmanı,odiyoloji ve ilgili diğer uzmanların yetiştirileceği üniversitelerde Lisans seviyesinde programların açılmalı veya yaygınlaştırılmalıdır.

12. Ayrıca RAM personeli ve rehberlik öğretmenleri için gerçekleştirilen Eğitici Eğitim Sertifikasyonu programının Uzaktan Eğitim modülünün de hayata geçirilmelidir.

13. Disleksi konusunda gayret gösteren STK ların devlet tarafından desteklenmesi, tanıtılması, ortak bir üst kurum çatısı altında daha güçlü bir organizasyon yapısına sahip olmalıdır. Bu birleşme için ailelerin RAM merkezleri veya uygun kurumlardan yönlendirilmesi ve bu hususta mevzuatta kolaylık sağlanması yararlı olacaktır.

14. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığının bu STK ların güçlendirilmesinde katkıda bulunmalıdır.

15. Milli Eğitim Bakanlığı ve ÖSYM tarafından gerçekleştirilen merkezi sınavlar ve eğitimin her aşamasında gerçekleştirilen tüm sınavlarda (MEB e bağlı kurs ve dershaneler dahil olacak şekilde) disleksik bireylerin ihtiyaç duyduğu gereksinimlerin (yardımcı personel, özel sınıf tahsisi, ek süre verilmesi vb.) karşılanması ve sınav sistemin disleksik bireylere uygun (diğer engelli bireylerine uygulanan sınavlara benzer şekilde) olacak şekilde tekrar ele alınmalıdır.

16. Eğitim Fakültelerinde lisans öğrenimi gören öğrencilerin disleksik bireyler ile ilgili ders alması veya alınan ders saatinin arttırılması, bu hususta özel uzmanlık seviyesine ve branşlaşmanın önünü açacak lisansüstü eğitim verilmelidir.

17. Devlet destekli olarak disleksik birey bulunan ailelerin güçlendirilmesi adına aile danışmanlıklarının devreye girerek disleksik birey, kardeşler ve ebeveynlerin ihtiyaçlarına yönelik eğitim, danışmanlık ve terapi hizmetlerinin sağlanmalı ve hizmete erişim kolaylaştırılmalıdır.

18. Genel Kurmay ve Milli Savunma Bakanlığı nezdinde disleksik erkek bireylerin askerliğe alınması ve askerlik hizmetleri esnasında yaşanabilecek

olumsuzlukların engellenmesi için gerekli bilgilendirilmeler yapılmalı ve bu bireylerin duyuşal, bilişsel ve motor becerileri değerlendirilerek (derinlik algılarının olmayıőı, sağ-sol ayrımı yapamayıőları v.b.) özelliklerine uygun düzenlenmelerinin hayata geçirilmelidir.

19. Disleksik bireylerin duyuşal işleme, becerilerinin değerlendirilmesi, kendine bakım becerilerinin, ince ve kaba motor koordinasyon, ince el becerileri, bilişsel yeteneklerinin geliştirilmesi bu hususta aile eğitimi, işe yönelik becerilerinin geliştirilmesi için yardımcı teknoloji kullanımı konularında yararlanılması, bu teknolojilere erişimin devlet desteği sağlanmalıdır.

20. Özel gereksinimli çocuklar için ergoterapi hizmetinin bu konuda tanımlanması RAM lardan yönlendirme yapılması, alınan bu hizmet ve yardımcı araçlar (okuma, yazma vb) için ailelerin maddi olarak desteklenmesi gerekmektedir. Ergoterapide kullanılan yardımcı materyallerin geliştirilmesi ve üretilmesine yönelik projelerin TÜBİTAK vb kurumlar tarafından öncelikli çağrı alanlarına alınmalıdır.

21. Disleksik çocuğa sahip anne ve/veya babalara Erken Emeklilik hakkı tanınmalıdır.

22. Disleksik yetişkinler ile disleksik çocukların bir araya getirilmesi, tecrübe paylaşımlarına imkan verecek ortamların sağlanmalı ve organizasyonlar gerçekleştirilmelidir.

23. Kaynaştırma eğitimine tabi olan disleksik bireylerin Özel eğitim kurumlarından aldıkları ders saatinin arttırılması, bu kurumlarda ergoterapi desteği verecek altyapı ve personelinin sağlanmasının zorunlu hale getirilmeli, bu kurumlarda psikolog bulundurulması zorunlu olmalı ve sadece disleksik bireye değil tüm aile fertlerine de destek sağlamalıdır. Bu kurumlarda disleksik bireye yönelik uygun spor ve sanat faaliyetlerin gerçekleştirilmesine imkân sağlayacak gerekli donanım ve personel olmalıdır.

24. Engellik tanımının yüzdesele rakamlarla ifade edilemeden bir bütün halinde değerlendirilmesi, engelli birey ve ailelerine tanınan hak ve ayrıcalıklarda (%40 değer almış birey ve ailelere sağlanan hakların tüm engelli tanısı almış birey ve ailelere) ortaklığın sağlanmalıdır.

25. Disleksli birey, bu bireyin ailesi ve öğretmenleri dıőında kalan toplumun diğer kademelerindeki insanlara da ulaőabilecek bu hususta bilinirlik ve farkındalık oluőturacak Kamu spotu (Disleksili ünlülerin görüldüğü), web sitesi, çağrı merkezi, Cuma hutbesi gibi uygulamalarla toplumun kalanına basın, yayın vb kanallarla ulaőılmalıdır.

26. Özel eğitim kurumlarının yetkinliklerinin (alanında uzman personelin çalıştırılması) ve faaliyetlerin denetlenmesinde ölçülebilir kriterlerin revize

edilerek belirlenmesi, takip edilmesi, yaşanan olumsuzlukların aktarılabilceği çağrı merkezi vb. iletişim kanalları oluşturulmalı, bu kurumlar derecelendirilmeli ve değerlendirilmelerinde aileler bu sürece dahil edilmelidir.

27. Eğitimciler, rapor sunucular, danışmanlık ve terapi hizmeti sunacak personelin tek çatı altında toplanarak disleksik bireylerin sorunları ihtiyaçları ve çözüm önerileri üzerine belirli aralıklarla toplanarak karar alacakları bir yapı oluşturulmalıdır.
28. Disleksili bireyin adlandırılması başta olmak üzere "eksiklik hissettirmeyen, rencide etmeyen" ortak bir terminolojinin belirlenmesi ve çeşitli mecralarda uygun kullanımı sağlanmalı ve bununla ilgili kontroller yapılmalıdır.
29. Disleksik bireye sahip çalışan anne -babaların bu tanıya sahip çocuklarının duyuşal işleme becerilerinin kendine bakım becerilerinin, ince ve kaba motor koordinasyon becerilerinin, ince el becerilerinin, bilişsel yeteneklerinin desteklenmesi gerektiği ve akademik destek ihtiyaçları göz önünde bulundurularak çalışma ortamlarında gerekli kolaylıkların ve pozitif ayrımın sağlanması için devlet kurumlarında ve özel sektörde ilgili yasal düzenlenmelerin (nöbet,-gece vardiyasından muafiyet, tedavi süreçlerinde,özel eğitim ve terapi saatlerinde izin imkanı ,kısa süreli izin-yıllık izinlerde kolaylık , kar tatili ,eğitim-öğretimin tatil edildiği durumlarda idari izinli sayılması, vb.) yapılması gerekmektedir.
30. Disleksik tanısı konulan bir bireyin sahip olduğu hakları ve okul ortamında sağlanmalı gereken düzenlemeleri içeren bir belgenin resmi rapor olarak ebeveyne verilmeli ve ilgili yerlere ibraz edilmesi sağlanmalıdır.
31. Özel eğitim kurumlarında verilecek hizmetin uygunluğu için gerekli olan kalifiye personelin istihdamına imkan sağlayacak ölçüde ödenekler arttırılmalıdır.
32. Disleksi tanısı konulan bireyin kendisi ile ilgili BEP çalışma programı oluşturulurken kendisinin belirli toplantılara dahil edilerek öğrenme ve sınav yönteminin belirlenmesi hususlarında görüş ve önerilerine başvurulmalıdır.
33. BEP komisyonlarının işlevselliğinin denetlenmesi hususunda ailelerden gelen istekler doğrudusunda komisyonların toplantılarının ailelerin katılımı ile realize edilmesi gerekmektedir. Toplantı raporlarının aileye verilmesi zorunlu olmalıdır.
34. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından bir çağrı merkezinin kurulması, kurulacak bu çağrı merkezinin kamu spotu ile tanıtılması, buradan disleksik bireye ve ailesine ayrıca bu kişilere hizmet veren kişilere yönelik destekleme, yönlendirme, şikayette bulunma, şikayeti değerlendirme ve takibe alma hususlarında çözümleme yapabilecek potansiyelde yapılandırılması uygun olacağı değerlendirilmektedir.

35. Disleksi yaşam boyu devam eden bir süreç olduğundan bu tanıya sahip bireylerin sadece 18 yaşına kadar değil tüm eğitim ve yaşam sürelerinde desteklenmesi gerekmektedir. Bu destek kapsamında özellikle iş yaşamına başlayan/başlayacak olan disleksili bireyler için mesleki rehabilitasyon hizmetleri geliştirilmeli ve yaygınlaştırılmalıdır.
36. Destek Eğitim odalarında eğitim verecek personel için gönüllülük esasına değil görevlendirmeye dayanan bir sisteme geçilmelidir.
37. Disleksi tanısı deheb ve/veya diğer benzer öğrenme güçlüğü taşıyan öğrencilerin bulunduğu sınıfların mevcutlarının verimli eğitim alabilmelerine olanak sağlayacak şekilde öğrenci sayıları azaltılmalıdır.
38. Okullarda engelli birimleri kurulmalı, çalışır hale gelmeli, aileler de dahil edilmelidir.
39. Çocuk Gelişimi Uzmanı, Özel Eğitim Uzmanı, Psikolog, Ergoterapist, Dil ve Konuşma Bozukluğu Uzmanı ve Odyoloji Uzmanlarından oluşan gezici takip birimlerinin il bazında oluşturulması ile okullarda bulunan engelli birimleri ile iletişim içinde gerekli danışma hizmeti verilmelidir.
40. Disleksinin yaşam boyu devam eden bir süreç olduğu gerçeğinden yola çıkılarak tanı konulan birey için verilen raporların geçerlilik süreleri uygun şekilde uzatılmalıdır.
41. MEB'e bağlı okul ve eğitim kurumlarında disleksili bireylerin sosyal katılımlarını desteklemek için müfredatlara grup içi aktiviteleri eklenmelidir.
42. Kurulacak olan Aile Destek birimlerinde görevlendirilecek olan, çocuk gelişimi uzmanı, sosyal hizmet uzmanı, özel eğitim uzmanı, psikolog, ergoterapist, dil ve konuşma bozukluğu uzmanı, nöroloji, aile danışmanı ve odyoloji ve ilgili diğer uzmanlardan alınacak hizmetler SGK da ayrıca ücretlendirilmek üzere tanımlanmalıdır.
43. Tanı alma aşamasında yaşanan sıkıntılar düşünüldüğünde rapor vermeyen psikiyatristler ve psikolog psikiyatrist olmayan illerde ailelerin çevre illere yönlendirileceği durumunda yol ve otel masrafları için yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

5. KOMİSYON

UZMAN PERSONEL YETİŞTİRİLMESİ

Alanda Çalışan Meslek Grupları, Mezuniyet Sonrası Eğitimler ve Belgelendirme, YÖK Uygulamaları, İstihdam Alanları, Özlük Hakları, Mevzuat ve Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

SUNUMLAR:

“Özel Eğitim bölümlerinde Öğrenme bozukluğunun Zihinsel Engelliler bölümünden ayrıştırılması, ÖÖG bölümlerinin kurulmasının alanda hizmet veren birimlere kısa-orta-uzun vadede katkıları” **Dr. Arzu DOĞANAY BİLGİ**

“Tezli - tezsiz yüksek lisans programlarının yaygınlaştırılmamasının nedenleri, özendirilmesi ve öneriler. Sertifikasyon programlarının ve özel eğitim uzmanı kalifikasyonunun artırılmasına yönelik stratejiler .” **Prof. Dr. Hakan SARI**

KOMİSYON TEMSİLCİLERİ

BAŞKAN: Prof. Dr. Hakan SARI

BAŞKAN YARDIMCISI: Dr. Arzu DOĞANAY BİLGİ

RAPORTÖR: Selda AKSU, Erhan KÖÇ

KOMİSYON ÜYELERİ

1. Hakan SARI
2. Arzu Doğanay BİLGİ
3. Kerim GÜNDOĞDU
4. Güner KARASU
5. Ufuk ÖZKUBAT
6. Hanifi SANIR
7. Selda AKSU
8. Sedef KARAYAZGAN ŞAHİN
9. Aylin TAÇ
10. Nesrin ŞAHİN

11. Erhan KÖÇ
12. Osman Erşat ATAK
13. Abdullah ATEŞ
14. Haleh ZEİNALİ MEHR
15. Nesrin SEMİZ
16. Deniz KIRATLI

TARTIŞMA VE ÖNERİLER

- Eğitim kalitesinin ÖÖG 'li öğrenciler açısından yetersizliği, öğretmenlerin ve okul idaresinin ÖÖG konusunda bilgi eksikliğinin giderilmesi bu sebeple çapraz kaynaştırma eğitimi uygulanan bir devlet okulu ülkeye kazandırılmalıdır.
- Bütün okullarda en az bir özel eğitim öğretmeni bulundurulmalı ve ÖÖG konusunda sınıf öğretmenlerini bilgilendirmelidir.
- Okullardaki eğitimde kullanılan eğitim yöntem ve teknikleri ve materyallerinin yeterliliği sağlanmalıdır.
- Sınıf Öğretmenliği bölümlerinde de özel eğitim derslerinin bulunması ile birlikte yeterli ders kredisine sahip değillerdir. Bu nedenle ders kredileri yeniden düzenlenmelidir.
- ÖÖG li bireylere haftanın belirli günlerinde ve saatlerinde Bilsem gibi destek eğitim veren eğitim kurumları oluşturulmalıdır.
- Disleksi Öğrenim Güçlüğü derneğinin yapılmasını hedeflediği bir okul projesinin olduğu ancak bu okulda çapraz kaynaştırma modeli uygulanmalıdır.
- İnterdisipliner yaklaşımların ÖÖG'li çocukları değerlendirme ve müdahalesinde önem arz eder. Bu alanda da ergoterapi gibi birimlerin önemli bir rolü vardır. Farklı üniversitelerin farklı bölüm öğrencileri ÖÖG'li çocuklarla ilgili dersleri alabilmelidirler. Bu konu ile ilgili üniversite birimleri işbirliği içinde mezunlar yetiştirmeli, alanda yetişmiş eğitimcilerin daha donanımlı olmaları sağlanmalıdır.
- Eğitim fakültelerinin daha kaliteli olabilmeleri için uygulama dersleri dört yıla yayılmalıdır.
- Son dönemde atamaların özel eğitim öğretmeni adı altında olmaması nedeni ile eğitimde problemler yaşanmaktadır. Görme, işitme ve zihin engelliler öğretmenliğinin tek çatı altında toplanması uygun değildir ayrıştırılmalıdır.

- Atamalar ve eğitim programlarında yeterliliğe dayalı model uygulanmalıdır.
- Üniversitelerin Özel Eğitim Bölümlerinde görev yapan akademisyen sayısı artırılmalıdır.
- Burda bir çelişki olduğunu, çapraz kaynaştırma olması gerektiği halde ÖÖG'li çocukların almış olduğu eğitimin çapraz kaynaştırma modeline uygun olmadığı.
- Ülkedeki eğitim felsefesinin pragmatizma dayalı olması gerektiği, yeniliklere açık olmalıdır.
- Üniversitede uygulama döneminde tek engel grubuyla karşılaştım, bu durumun uygulamanın son yılında staj yapan öğrenciler bütün engel gruplarıyla bir araya gelmelidir.
- ÖÖG'li çocuklar normal sınıf öğretmenlerinden ders almalı ve sınıf öğretmenleri bu alanla ilgili bilgi ve donanım açısından yeterli olmalıdır.
- Sınıf öğretmenlerinin seminer döneminde uzaktan eğitimle ÖÖG li bireyler hakkında bilgilendirilmesi, okullara danışmanlık yapması amacıyla ve bilgilendirme yapılması amacıyla yapısal olarak aile hekimliğine benzeyen ÖÖG destek birimlerinin oluşturulması ve birimlere uzman özel eğitimci yetiştirilmelidir.
- Üniversitelerce bölümlerin ortaklaşa lisans sonrası ve Lisans üstü programların açılmasında isteksiz olması nedeni ile ihtiyaç duyulan programlar açılmamaktadır. Dolayısı ile alanda uzman yetiştirilmemektedir. YOK tarafından konu ile ilgili tavsiye karar alınmalıdır.
- Tezli - tezsiz yüksek lisans programlarının yaygınlaştırılmamasının nedenleri, özendirilmesi ve öneriler. Sertifikasyon programlarının ve özel eğitim uzmanı kalifikasyonunun artırılmasına yönelik stratejiler.
- Öğrenme Güçlüğünde Türkiye'de kavramın kullanılmasında bir karmaşa yaşanmaktadır. Özel Öğrenme Güçlüğü ve Özgül Öğrenme Güçlüğü olarak.
- Uygulamalı tezsiz yüksek lisans programlarının tek amacı sertifika programlarının önüne geçmek.

- Özel Eğitim veren Üniversiteler Öğrenme Güçlüğü alanında MEB ile ortak çalışma yaparak interaktif görüşler doğrultusunda açılmalıdır.
- Ülkemizde Öğretim Üyesi sayısı az olması nedeniyle üniversiteler işbirliği yaparak ortak Yüksek lisans ve doktora programı açabilmelidirler.
- Örneğin; Bir üniversite diğer üniversitelerle işbirliği yaparak doktora programı açarak kendi üniversitesindeki uzman sayısını arttırmak istediğinde bu üniversitenin diğer üniversitelerden olumlu cevap almadığı ortaya çıkmıştır. Bu da ülkemizde uzman sayısının yeterli sayıya ulaşmasını önlemektedir. Oysaki bu işte gönüllü olmak Türkiye'mize çok büyük fayda sağlayacaklardır. Öğretim Görevlisi arkadaşlarımızın bu farkındalıkta olması bu açıdan çok önemlidir. Bunun için var olan bütün imkânların kullanılması da önem taşımaktadır.
- Lisans eğitimini tamamlamış kişilerin nitelik ve nicelik bakımından yetersizliği giderilmelidir.
- Kısa vadede çözümlere ihtiyaç duyulmaktadır. Hizmetiçi eğitimler verilmeli ve önemli olan hizmet içi eğitimleri kimlerin verdiği ve içeriğinin ne olduğu titizlikle çalışılmalıdır.
- Mevcut okuma yazma modülünün ihtiyaçları karşılamadığından ve sadece okuma yazma öğretmekle sınırlı kaldığından revize edilmelidir.
- Milli Eğitim Bakanlığınca verilen hizmet içi eğitimlere öğretmenlerin katılması zorunlu kılınmalıdır.
- Hizmetiçi eğitimlerde formatörlük yaptım ama bu eğitimlerin son dakikada duyurulduğunu ve yeterli olmadığını biliyorum.
- Engel gruplarının hepsinin tek çatı altında toplanmamalı ve atamalar bu şekilde gerçekleştirilmemelidir.
- Üniversite eğitiminin yeterliliğe dayalı olması gerekmektedir.
- YÖK, üniversiteleri birleştirerek akademisyen yetiştirmede zorunluluk getirilmeli.
- Diğer branşlarda üniversitede özel eğitim derslerinin artırılması ve özel eğitim alanındaki bireylerin diğer disiplin alanlarında da eğitim almaları gerekmektedir.

- Üniversitelerin özel eğitim bölümlerinin birbirleriyle iletişim ve işbirliği halinde olmaları gerekmektedir.
- Özel eğitim bölümlerinde akademisyen ve yetiştirilen öğretmen adaylarının sayılarının ve niceliklerinin artırılması.